

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/135/2024
Identifikačné číslo spisu:	7513216208
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7513216208.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. D. G., nar. XX. XX. XXXX, Č.U., H. Č.. XXX/XX, zastúpený advokátkou JUDr. Martinou Gombošovou, Košice, Floriánska 16, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, o náhradu škody, vedenom na bývalom Okresnom súde Košice - okolie pod sp. zn. 14C/390/2013, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 21. marca 2024 sp. zn. 3Co/43/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 21. marca 2024 sp. zn. 3Co/43/2023 z r u š u j e vo výroku o trovách konania a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Uznesenie mestského súdu Košice z 09. júla 2024 č. k. K3 - 14C/390/2013 - 519 a uznesenie mestského súdu Košice z 02. septembra 2024 č. k. K3 - 14C/390/2013 - 556 zrušuje.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice - okolie (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. septembra 2022 č. k. 14C/390/2013 - 413 rozhodol tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu škody vo výške 2.905,80 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,50 % ročne zo sumy 2.905,80 eur od 03. 07. 2013 do zaplatenia, a to do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (I. výrok). Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 5.000 eur, a to do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (II. výrok). V prevyšujúcej časti žalobu zamietla (III. výrok). Žalobca má nárok na náhradu trov celého konania v rozsahu 74,26 % proti žalovanej s tým, že o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením súdom prvej inštancie (IV. výrok).

1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že predmetom konania ostala náhrada škody titulom trov právneho zastúpenia v trestnom konaní vo výške 3.905,80 eur, ako aj náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 150.000 eur.

1.2. Žalobca sa domáha voči žalovanému náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. titulom nezákonného rozhodnutia o vznesení obvinenia a o vzatí do väzby.

1.3. Súd mal za preukázané, že vo veci bolo začaté trestné stíhanie uznesením Krajského riaditeľstva PZ v Košiciach sp. zn. ČVS: KRP-28/OVK-KE-2010 zo dňa 26. 03. 2010 a dňa 08. 12. 2010 bolo žalobcovi

vznesené obvinenie pre zločin výroby detskej pornografie podľa § 368 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona. Uznesením Okresného súdu Košice II. sp. zn. 0Tp/80/2010 zo dňa 10. 12. 2010 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8Tpo 62/2010 zo dňa 20. 10. 2012 bol žalobca vzatý do väzby, ktorá začala plynúť dňom 08. 12. 2010 o 06:06 hod. Proti uzneseniu o vzatí do väzby aj proti uzneseniu o vznesení obvinenia podal žalobca sťažnosť.

1.4. Súd mal rovnako za preukázané, že Okresná prokuratúra Košice II uznesením zo dňa 07. 09. 2011 rozhodla o zastavení trestného stíhania proti žalobcovi z dôvodu, že skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Uznesením Generálneho prokurátora zo dňa 06. 12. 2011 sp. zn. XV/2 Pz 115/11 - 4 bolo vyššie uvedené uznesenie okresnej prokuratúry zrušené a bolo prikázané vo veci znovu konať a rozhodnúť s tým, že v danej veci absentuje znalecké dokazovanie znalcami z odboru sexuológie, pediatrie, prípadne antropológie, ktorý by posúdil vek osôb na dokumentovaných súboroch. Do konania bola pribratá znalkyňa z odboru zdravotníctva, odvetvie psychiatria a sexuológia. Skúmaním bolo zistené, že na predmetných fotografiách sa nachádzajú mladí muži, nie deti. Nato uznesením Okresnej prokuratúry zo dňa 10. 07. 2012 sp. zn. 3Pv/257/10-84 bolo trestné stíhanie voči žalobcovi zastavené.

1.5. V dôsledku uznesenia Okresnej prokuratúry Košice II zo dňa 10. 07. 2012 sp. zn. 3Pv/257/10-84 o zastavení trestného stíhania sa rozhodnutie Krajského riaditeľstva PZ v Košiciach sp. zn. ČVS: KRP-28/OVK-KE-2010 zo dňa 08. 12. 2010 o vznesení obvinenia, ako aj uznesenie Okresného súdu Košice II. sp. zn. 0Tp/80/2010 zo dňa 10. 12. 2010 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8Tpo 62/2010 zo dňa 20. 10. 2012 stali nezákonnými, pretože výsledok trestného stíhania nepreukázal priamymi ani nepriamymi dôkazmi vinu žalobcu zo spáchania uvedeného skutku; okresný súd konštatoval, že skutok nie je trestným činom.

1.6. Prvotným nezákonným rozhodnutím je však uznesenie o vznesení obvinenia, od ktorého nezákonnosti sa odvíja nezákonnosť aj ďalších rozhodnutí vydaných v trestnom konaní obmedzujúcich osobnú slobodu žalobcu (teda aj uznesenia o vzatí žalobcu do väzby). Zastavenie trestného stíhania predstavuje spôsob zrušenia rozhodnutia o vznesení obvinenia a o vzatí žalobcu do väzby. Žalobca tiež proti týmto rozhodnutiam podal sťažnosť. Na základe toho možno konštatovať, že je splnený pozitívny predpoklad vzniku nároku na náhradu škody podľa § 8 ods. 5 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. Súd sa zároveň zaoberal predpokladmi vylučujúcimi vznik nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe zakotvenými v § 8 ods. 6 zákona č. 514/2003 Z. z., konkrétne či si žalobca vzatie do väzby zaviniť sám.

1.7. Opätovne súd zdôrazňuje (s čím sa v plnom rozsahu stotožnil i odvolací súd), že žalobca vzatie do väzby nezaviniť sám. Žalobca bol jediným spoločníkom a konateľom obchodnej spoločnosti M. U., N..V.Q.. Predmetom činnosti tejto obchodnej spoločnosti je okrem iného agentúrna činnosť v oblasti modelingu, fotografické práce, natáčanie videokamerou na zmluvnom základe, producentská činnosť v oblasti videotvorby, nakladanie s výsledkami tvorivej činnosti so súhlasom autora. Skutočnosť, že žalobca prostredníctvom obchodnej spoločnosti natáčal erotickú a pornografickú tvorbu osôb starších ako 18 rokov rovnakého pohlavia (chlapov) sama o sebe nie je zakázaná ani trestná, nie je tak ani proti dobrým mravom. Táto činnosť je legálna, o čom bolo napokon rozhodnuté v trestnom konaní tak, že trestné stíhanie bolo zastavené, keďže skutok nie je trestným činom. Procesná obrana žalovanej v tom smere, že žalobca si zaviniť väzbu aktívnym konaním pri výrobe pornografického materiálu mlado vyzerajúcimi osobami, ktoré mali vzbudzovať dojem neplnoletosti, nie je dôvodná, keďže sa nejednalo o neplnoleté osoby, išlo o legálne podnikanie, nepreukázal sa úmysel (žeby osoby mali vzbudzovať dojem neplnoletosti) a samotné fotenie a natáčanie videí s osobami vyzerajúcimi mlado, aj keď dovŕšili vek 18 rokov nemožno považovať za zavinenie si vznesenia obvinenia, resp. vzatia do väzby. Žalobca predtým nikdy nebol trestne stíhaný, ani za túto, ani za inú činnosť.

1.8. Žalobca si podanou žalobou uplatnil náhradu škody vo výške 3.905,80 eur titulom trov trestného konania. Nárok na náhradu škody súd považuje za dôvodnú (§ 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.), aj keď nie v uplatnenej výške.

1.9. Príčinná súvislosť medzi vznikom škody a nezákonným rozhodnutím bola v tom, že žalobca využil svoje ústavné právo na kvalifikovanú obhajobu, nakoľko sám nemá právnické vzdelanie a práve vznesenie obvinenia a následné pokračovanie v trestnom konaní boli výlučnou príčinou vzniku trov spätých s obhajobou a príčinná súvislosť je tým nepochybná.

1.10. Žalobca v konaní preukázal, že mu škoda skutočne vznikla a aj to, že došlo k jej úhrade, o čom svedčia pokladničné príjmové doklady (č. l. 204 -210 spisu). Právnym zástupcom žalobcu v trestnom

(ako aj v tomto) konaní bola JUDr. Martina Gombošová, advokátka, so sídlom v Košiciach, Floriánska 16, na meno ktorej boli tieto príjmové pokladničné bloky vystavené.

1.11. Z vykonaného dokazovania súd zistil, že úkony právnej služby neboli vykonané v rozsahu, v akom boli rozpísané vo vyúčtovaní trov právneho zastúpenia (č. l. 134 - 135 spisu). Jednalo sa o úkony právnej služby - účasť na výsluchu svedka N. dňa 08. 12. 2010 a účasť na výsluchu svedka N. dňa 08. 12. 2010, v ktorom prípade súd oboznámením zápisnice z výsluchu svedka, ktorá bola súčasťou vyšetrovacieho spisu zistil, že obhajca žalobcu nebol prítomný pri týchto úkonoch. Obhajca žalobcu vyúčtoval za tieto úkony právnej služby - účasť na výsluchu odmenu 120,23 eur (x2). Za tieto úkony hradila trovy konania advokátke matka žalobcu, čo je zrejmé z príjmového dokladu zo dňa 10. 12. 2010 v sume 500 eur. Okrem toho matka žalobcu ešte uhradila za žalobcu advokátke trovy konania v sume 200 eur dňa 28. 01. 2011, v sume 200 eur dňa 07. 02. 2011 a v sume 100 eur dňa 23. 02. 2011. Táto škoda (vyššie uvedené hradené trovy konania) však nevznikla samotnému žalobcovi, ale jeho matke. Tu neobstojí ani námietka žalobcu, že všetky peniaze matke vrátil, a teda náklady na obhajobu znášal sám, nepredložil však o tom žiadny dôkaz, preto v tejto časti neunesol dôkazné bremeno. Navyše matka žalobcu pri svojom vypočutí sama potvrdila, že v čase, keď bol žalobca vo väzbe, platila trovy obhajoby ona a dokonca aj rodina z G. a o tom, že by jej žalobca následne peniaze vrátil, nevypovedala. Žalobcovi tak prináleží náhrada škody za trovy trestného konania, ktoré boli účelne vynaložené a len v časti, ktoré si uhradil sám, čo v konaní preukázal predložením listinných dôkazov - príjmových dokladov založených v spise a to konkrétne v sume 500 eur zo dňa 18. 05. 2011, v sume 120 eur zo dňa 19. 05. 2011, v sume 500 eur zo dňa 23. 05. 2011, v sume 100 eur zo dňa 19. 07. 2011, v sume 120 eur zo dňa 23. 08. 2011, v sume 200 eur zo dňa 21. 11. 2011, v sume 400 eur zo dňa 16. 12. 2011, v sume 200 eur zo dňa 14. 05. 2012, v sume 150 eur zo dňa 29. 05. 2012, v sume 600 eur zo dňa 06. 12. 2012, v sume 15,80 eur zo dňa 13. 12. 2011, všetko spolu v sume 2.905,80 eur, ktoré súd priznal. V prevyšujúcej časti nad sumu 2.905,80 eur nárok na náhradu škody nie je dôvodný.

1.12. Žalobca si tiež uplatnil nárok na nemajetkovú ujmu vo výške 150.000 eur.

1.13. K osobe poškodeného, jeho doterajšiemu životu a prostrediu, v ktorom žije a pracuje možno konštatovať, že žalobca do momentu začatia trestného stíhania bol bezúhonný občan, žil v obci Č. (malej dedine) spolu s rodičmi a jeho bratom spolu s rodinou viedol bežný rodinný život, mal priateľov i známych, stretával sa s nimi, mal prácu, ktorú chcel stále robiť. V konaní nebolo ani tvrdené a ani preukázané, že by voči žalobcovi bolo v minulosti vedené iné trestné stíhanie, resp. že by sa dopustil konania, ktoré by bolo predmetom šetrenia či už v trestnom, prípadne priestupkovom konaní.

1.14. K závažnosti vzniknutej ujmy možno konštatovať, že v prejednávanej veci začatie trestného stíhania fyzickej osoby a s tým súvisiace vznesené obvinenie z konkrétneho skutku vždy predstavuje závažný zásah do osobnostných práv každej fyzickej osoby, predstavuje obmedzenie osobnostných práv uvedených v § 11 Obč. zák. a v článku 10 Listiny základných práv a slobôd a to napriek tomu, že takéto obmedzenie je legitimované verejným záujmom na ochrane spoločnosti pred trestnou činnosťou. Aj v tomto prípade, tak ako každé trestné stíhanie, aj predmetné trestné stíhanie, vznesenie obvinenia a jeho vzatie do väzby zasiahlo do súkromného života žalobcu, do jeho cti, dobrej povesti a bolo spôsobilé obmedziť, či porušiť práva žalobcu ako jednotlivca na rešpektovanie a ochranu jeho súkromného, rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti. Ľudská dôstojnosť pritom predstavuje najvyššiu hodnotu v základoch celého právneho systému a je možno ju považovať za konečný účel právneho poriadku. Ide o ústavnú kategóriu, ktorá pôsobí vo vzťahu k ostatným základným právam ako nadradená hodnota a akýkoľvek zásah do týchto práv, či zníženie ľudskej dôstojnosti je potrebné vnímať ako závažný a ťažko reparačný. Je nepochybné, že trestné stíhanie, ktoré bolo realizované v rozpore so zákonom, resp. s ústavným poriadkom, je spôsobilé vyvolať vedľa vzniku materiálnej škody aj vznik nemateriálnej ujmy vo sfére osobnostných práv. Trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje osobný život stíhaného, na ktorého je síce do okamihu právoplatnosti rozhodnutia vo veci nutné pozeráť sa ako na nevinného, avšak samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania treba hľadať nielen v ustanovení čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ale aj v čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, teda v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má štát byť skutočne považovaný za právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým bolo priamo zasiahnuté do základných práv jednotlivca.

1.15. Trestné stíhanie sa začalo uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru zo dňa 26. 03. 2010 voči

neznámemu páchatelovi. Uznesením zo dňa 08. 12. 2010 bolo voči žalobcovi vznesené obvinenie a uznesením zo dňa 10. 12. 2010 bol žalobca vzatý do väzby. Proti vzneseniu obvinenia aj proti väzbe sa žalobca aktívne bránil, od počiatku tvrdiac svoju nevinu. Trestné konanie ďalej pokračovalo prepustením žalobcu z väzby a zastavením trestného stíhania uznesením zo dňa 07. 09. 2011. Nato Generálny prokurátor uznesením zo dňa 06. 12. 2011 zrušil toto rozhodnutie a prikázal opäť vo veci konať. Napokon bolo trestné stíhanie opätovne zastavené uznesením zo dňa 10. 07. 2012, nakoľko skutok nie je trestným činom a nebol dôvod na postúpenie veci. Žalobca tak vo väzbe strávil 98 dní, trestné konanie trvalo približne dva roky, žalobca bol obvinený zo závažnej trestnej činnosti, pričom podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo, keďže skutok nie je trestným činom.

1.16. Uvedené skutkové okolnosti výrazne zasiahli do kvality života žalobcu; žalobca prišiel o pravidelný a stabilný príjem. Žalobcovi tak klesla tiež životná úroveň, pretože došlo k výraznému poklesu v jeho majetkových pomeroch (v dôsledku väzby a nemožnosti vykonávať podnikateľskú činnosť).

1.17. K okolnostiam, za ktorých došlo k vzniknutej ujme, možno konštatovať, že k zásahu do osobnostných práv žalobcu ako poškodeného došlo v rámci trestného konania viacerými úkonmi trestného konania a rozhodnutiami uvedenými v bode 58.

1.18. Samotný žalobca vypovedal, že pociťuje nespravodlivosť, krutosť. Pri jeho vzatí do väzby ho hodili o zem, zviazali ho, pociťoval ako by to bol prepad, pri zásahu bolo zhruba desať chlapov, pociťoval poníženie. Dialo sa to všetko pred zrakmi jeho rodiny, matky, otca, ktorí sú vyššieho veku, brata a jeho ženy, neteri, ktorá mala len 16 rokov, bol zahanbený a ponížený pred členmi rodiny. Keď bol zadržaný, zobrali ho do cely predbežného zadržania, kde sa nevedel vyspať, nato bol vzatý do väzby, kde bol prv celý víkend sám, zúfalý, mal hnačku, pociťoval nesmierne bezprávie, nato ho preradili do cely, kde boli recidivisti, obvinení či obžalovaní zo závažnej trestnej činnosti. Bolo to preňho nové, snažil sa prežiť, prispôbiť. Väzba skôr pripomínala zákon džungle. Bol z toho psychicky deptaný, spoluväzni sa správali povýšenecky a arogantne. Vo väzbe bol 3 mesiace a týždeň, prvý týždeň mal hnačky, 2x bol chorý, asi chrípka, budil sa zo spánku, bol odrezaný od sveta, bola mu zakázaná komunikácia, telefonovanie, pociťoval nesmiernu právnu neistotu s tým, že okresný súd rozhodol, že ho prepúšťa na kauciu a následne to krajský súd zamietol. Po prepustení z väzby mal obavu, strach, stretávať sa s ľuďmi z obce, ľudia sa mu vyhýbali, aj jeho kamarát z detstva Š. S.. Narušili sa vzťahy s rodinou jeho brata, komunikácia s nimi bola minimálna. Zo znaleckého posudku č. 35/2017 znalkyne X. X. súd zistil, že žalobca sa počas trvania väzby a po prepustení cítil devalvujúco, ponížujúco a zahanbujúco. Prežíval zneváženie svojej dôstojnosti a vážnosti, niesol ťažko zásah do súkromia seba, svojej rodiny, stratu podpory brata, vnímal náročné pocity svojich rodičov, najmä matky (č. l. 245 spisu). Stresovou udalosťou (vedeným trestným stíhaním) sa spustilo viacero psychických ťažkostí a to zníženie odolnosti voči stresu, labilizácia a senzibilizácia prežívania, psychomatická nepohoda (febrilita, hnačka), rušivé myšlienky, flashbaky, ktoré bránili v koncentrácii na prácu, aktivovanie ostrážitého nastavenia, existenčná neistota s následným úzkostným prežívaním. Klinický obraz zodpovedá postraumatickej stresovej poruche F 43.1, čoho spúšťačom bolo obvinenie a väzobné stíhanie, je medzi nimi kauzálny vzťah (č. l. 246).

1.19. Žalobca býva v obci Č. v rodinnom dome spolu s rodičmi a bratom a jeho rodinou. Hlavne vzťah s jeho bratom bol narušený, o čom svedčí výpoveď svedkyne H. G., neteri žalobcu a E. G., matky žalobcu (ako aj výsluch samotného žalobcu). Vzťah medzi bratmi sa narušil v čase, keď bol žalobca obvinený, vzatý do väzby, následne z nej prepustený a normalizácia tohto vzťahu trvala zhruba rok, teda kým nebolo trestné stíhanie voči žalobcovi zastavené. Tiež došlo k narušeniu jeho vzťahu v priateľskej rovine, čo mal súd za preukázané z výsluchu svedka Š. S., kamaráta žalobcu (tieto skutočnosti tiež tvrdil samotný žalobca), ktorého pozná od malička. Z jeho výpovede vyplynulo, že so žalobcom pred jeho väzobným stíhaním udržiaval kontakt asi 2 krát do mesiaca a potom čo žalobca skončil vo väzbe, neboli v kontakte asi pol roka z dôvodu, že nevedel, čo si má myslieť o žalobcovi a jeho obvinení. Nekontaktoval ho. Navyše ich vzťah sa upravil až potom, čo sa náhodne stretli a žalobca mu ukázal uznesenie o zastavení trestného stíhania, až týmto momentom sa ich vzťah znormalizoval. Svoje správanie k žalobcovi svedok oľutoval. Z výsluchov svedkov mal súd tiež za preukázané, že väzobným stíhaním žalobcu a jeho obvinením najbližšia rodina pociťovala zahanbenie, v dôsledku ktorého sa vyhýbali okoliu a bežnému spôsobu života. Napr. matka žalobcu po jeho vzatí do väzby nevychádzala z domu, do obchodu, len do kostola, kde tiež počúvala narážky. Brat žalobcu počúval nepríjemné narážky v krčme, neter a synovec žalobcu istý čas nechodili do školy. Všetky tieto zmeny sa diali v čase, keď

bol žalobca vzatý do väzby až kým z nej nebol prepustený a následne sa to znormalizovalo, až keď bolo trestné konanie zastavené.

1.20. K závažnosti následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení možno konštatovať, že žalobca bol jediným spoločníkom a konateľom obchodnej spoločnosti M. U., N..V.Q., ktorej predmetom činnosti je okrem iného agentúrna činnosť v oblasti modelingu, fotografické práce, natáčanie videokamerou na zmluvnom základe, producentská činnosť v oblasti videotvorby, nakladanie s výsledkami tvorivej činnosti so súhlasom autora. Žalobcovi bolo vznesené obvinenie pre zločin výroby detskej pornografie. V čase, keď bol vo väzbe, nemohol podnikat', prišiel o zákazky.

1.21. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy súd vychádzal zo záveru, že aj keď nepochybne bolo zasiahnuté do osobnostnej sféry žalobcu, nie až v takom rozsahu, aby mu súd priznal nemajetkovú ujmu v uplatnenej výške 150.000 eur. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy súd rozhodol v zmysle ust. § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., vzal do úvahy rozhodovaciu činnosť ESLP a tiež s poukazom na rozhodnutie NS ČR zo dňa 08. 02. 2012 sp. zn. 30Cdo/2357/2010. Maximálna možná suma pre priznanie nároku predstavovala sumu 15.850 eur (vyplyvajúca z ust. § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z. v spojení so zákonom č. 216/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi). Žalobca strávil vo väzbe 98 dní, trestné stíhanie sa voči nemu viedlo zhruba dva roky. Súd vlastnou úvahou po komplexnom posúdení dospel k záveru, že žalobcovi patrí náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 5.000 eur (čo predstavuje zhruba 51 eur za jeden deň väzby) v rámci limitu podľa § 17 ods. 4 cit. zák. Podstatou priznania nemajetkovej ujmy bolo preukázanie narušenej psychiky žalobcu v dôsledku vedeného trestného konania a väzobného stíhania, preukázanie zníženia vážnosti a cti žalobcu v rodinnom, priateľskom prostredí, vzhľadom na to ako bol žalobca vnímaný a hodnotený v období pred začatím trestného stíhania.

1.22. Riadiac sa týmito úvahami súd považoval za primeranú výšku nemajetkovej ujmy sumu 5.000 eur a v prevyšujúcom rozsahu súd žalobu zamietol.

1.23. Žalovaný sa s plnením svojho peňažného záväzku dostal do omeškania, preto ho súd zaviazal zaplatiť aj úrok z omeškania, ktorý bol vyčíslený v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka v spojení s nariadením, a to vo výške 8,50 % ročne zo sumy 2.905,80 eur od 03. 07. 2013 (deň nasledujúci po dni doručenia odpovede žalovanej) do zaplatenia.

1.24. O nároku na náhradu trov celého konania súd rozhodol v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení. Zásadu úspechu vo veci upravenú v ust. § 255 CSP treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovského práva) alebo od znaleckého posudku. Je potrebné si však uvedomiť, že v týchto prípadoch nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť ním uplatneného nároku. Žalobcu je preto nevyhnutné považovať za plne procesne úspešného, ak mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu (alebo znaleckého posudku). To platí aj na prejednávanej veci, keďže žalobca bol nepochybne plne úspešný čo do základu priznania náhrady nemajetkovej ujmy, keďže výška nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu, ktorú žalobcu nemohol nijako predvídať, pretože to objektívne nie je možné. Zamietnutie žalobcom uplatneného nároku nad sumu 5000 eur teda nie je prejavom procesného úspechu žalovanej, ale iba dôsledkom úvahy súdu.

1.25. Žalobca tak bol v konaní úspešný čiastočne a to v rozsahu 74,26 % (úspech žalobcu 87,13 % a neúspech žalobcu 12,87 %) preto má nárok na náhradu trov celého (vrátane odvolacieho) konania v rozsahu 74,26 % proti žalovanej. Úspešný bol v časti zaplatenia náhrady škody vo výške 2.905,80 eur a neúspešný v časti náhrady škody vo výške 22.581,80 eur. V časti náhrady nemajetkovej ujmy bol žalobca plne úspešný, preto súd pri výpočte vychádzal zo sumy 150.000 eur a nie zo sumy priznanej 5.000 eur, keďže v opačnom prípade - pri výpočte so sumou 5.000 eur by bol žalobca v náhrade trov konania povinný uhradiť čiastočne trovy žalovanej, čo súd považuje za nespravodlivé a v rozpore s princípom spravodlivosti, keďže žalobca bol čiastočne úspešný pri náhrade škody a procesne plne úspešný pri náhrade nemajetkovej ujmy. Súd zároveň nevidel priestor pre aplikáciu ust. § 257 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 21. marca 2024 sp. zn. 3Co/43/2023 rozhodol tak, že potvrdzuje rozsudok vo vyhovujúcich výrokoch a v zamietajúcom výroku (výrok I.). Mení rozsudok o trovách konania tak, že žalovaná je povinná nahradiť žalobcovi trovy prvostupňového a

odvolacieho konania vo vzťahu k uplatnenej nemajetkovej ujme v celom rozsahu a žalobca je povinný nahradiť žalovanej trovy prvostupňového a odvolacieho konania vo vzťahu k uplatnenej náhrade škody v celom rozsahu (výrok II.).

2.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že na základe podaných odvolaní odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce podľa § 379 v spojení s § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že odvolania strán sporu nie sú dôvodné s výnimkou odvolania proti výroku o trovách konania.

2.2. Odvolací súd je v prejednávanej veci toho názoru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, ak pri rozhodovaní vychádzal z názoru, že žalobcovi vznikla škoda v súvislosti so vznesením mu obvinenia a následného väzobného stíhania, ktorý následne aj správne právne posúdil, ak uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobcovi skutočnú škodu v sume 2.905,80 eura s príslušenstvom, ako aj nemajetkovú ujmu v sume 5.000 eur. Ani počas odvolacieho konania nedošlo k zmene skutkového ani právneho stavu, preto odvolací súd na skutkové zistenia a právne normy, ktoré uviedol súd prvej inštancie poukazuje a v celom rozsahu sa s nimi stotožňuje.

2.3. K odvolaniu žalobcu je potrebné uviesť, že toto nemožno považovať za dôvodné, ak vychádza z názoru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nemožno považovať za správne, ak mu nepriznal náhradu účelne vynaložených trov konania v požadovanom rozsahu 3.617,25 eura.

2.4. V prejednávanej veci súd prvej inštancie správne posúdil nárok žalobcu ohľadom vynaložených trov konania v zmysle citovaného ust. § 18 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. Dospel aj k správne záveru, že žalobcovi prináleží náhrada škody za trovy trestného konania, ktoré boli účelne vynaložené, ale len v časti, ktoré si uhrádzal sám, čo v konaní aj preukázal predložením listinných dôkazov - príjmových dokladov a to v rozsahu 2.905,80 eura.

2.5. Je tomu tak preto, že škodou sa rozumie majetková ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného a ktorá spočíva v zmenšení jeho majetkového stavu a je objektívne vyjadriteľná v peniazoch. Za skutočnú škodu preto treba považovať takú ujmu, ktorá znamená zmenšenie majetkovej hodnoty. Majetkový stav, ktorý je tu východiskom pre zistenie existencie škody a pre vyčíslenie výšky, je tvorený predovšetkým súhrnom hmotných predmetov o určitej hodnote vyjadrených v peniazoch a iných hodnôt, či práv, ak sú oceníteľné. Ku zmenšeniu majetkového stavu dochádza tým, že sa zmenší hodnota jeho aktív (prípadne sa zväčší hodnota pasív) takým spôsobom, že jeho celkové vyjadrenie v peniazoch sa oproti predchádzajúcemu stavu zníži.

2.6. Ak teda žalobca v konaní uplatnil náhradu škody spočívajúcu v trovách obhajoby tvrdiac, že trovy právneho zastúpenia uhrádzala tretia osoba - jeho matka nemožno dospieť k záveru, že mu vznikla škoda. Tým, že uhrádzala trovy obhajoby tretia osoba - matka žalobcu nedošlo k zmenšeniu jeho majetkového stavu, preto v tejto časti nemožno považovať odvolanie žalobcu za dôvodné.

2.7. Za dôvodné však nemožno považovať ani odvolanie žalobcu v časti zamietajúceho výroku, ktorým súd zamietol žalobu v časti nepriznanej nemajetkovej ujmy presahujúcej sumu aj 5.000 eur.

2.8. V súvislosti s požadovanou náhradou nemajetkovej ujmy je potrebné vychádzať z názoru, že už samotné trestné stíhanie, ako aj väzba predstavuje vážny zásah do osobnostných práv jednotlivca. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti dospel k správne záveru, že vzhľadom na rozsah a intenzitu neoprávneného zásahu spočívajúceho v nezákonnom trestnom stíhaní a následnom väzobnom stíhaní nebolo postačujúce poskytnutie iného zadosťučinenia ako náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. S uvedeným názorom sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje. Vo vzťahu k samotnej výške nemajetkovej ujmy žalobcu je potrebné uviesť, že súd prvej inštancie správne vychádzal z citovaného ust. § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z., v rámci ktorého zohľadnil relevantné kritéria pre posúdenie závažnosti vzniknutej ujmy, určenie jej formy a výšky zadosťučinenia spočívajúce v osobe žalobcu, ktorý do začiatku trestného stíhania bol bezúhonným občanom, pričom trestné stíhanie negatívne ovplyvnilo jeho osobný život, trvalo v čase od 26. 3. 2010 do 10. 7. 2012, pričom žalobca bol väzobne stíhaný od 8. 12. 2010 do 15. 3. 2011. Následne bolo trestné stíhanie zastavené z dôvodu, že skutok, pre ktorý bol žalobca stíhaný nie je trestným činom.

2.9. Správne súd prihliadol aj na skutočnosť, že vo vzťahu k žalobcovi bolo vznesené obvinenie pre závažný zločin výroby detskej pornografie. Uvedeným postupom orgánov činných v trestnom konaní došlo k zásahu do najzákladnejších práv žalobcu, pričom väzobné stíhanie dopadlo ako na osobu žalobcu, tak i na jeho rodinu a privodilo mu stresovú udalosť, ktorou sa spustilo viacero psychických ťažkostí a to zníženie odolnosti voči stresu, labilizácia a senzibilizácia prežívania, psychosomatická

nepohoda, rušivé myšlienky, flashbacky, ktoré bránili v koncentrácii na prácu, aktivovanie ostražitého nastavenia, existenčná neistota s následným úzkostným prežívaním ako vyplýva zo znaleckého posudku č. 35/2017 vypracovanom znalkyňou X. X., pričom klinický obraz zodpovedá postraumatickej stresovej poruche F43.1, čoho spúšťačom bolo obvinenie a väzobné stíhanie.

2.10. Bolo preto potrebné prihladiť k tomu, že vzatie do väzby znamenalo pre žalobcu silnú psychickú traumou. Priznanú sumu 5.000 eur spočívajúcu v nemajetkovej ujme považuje odvolací súd za primeranú a to aj vzhľadom k prihladnutiu na neprimerane dlhú dobu, po ktorú sa žalobca svojho nároku domáha.

2.11. Súd teda zohľadnil relevantné kritéria pre posúdenie závažnosti vzniknutej ujmy, ako aj určenie formy a výšky zadosťučinenia. Podľa skutkových zistení žalobca vykonal väzbu v dĺžke celkom 98 dní, čo v pomere k priznanej výške odškodnenia predstavuje sumu cca 51 eur za jeden deň väzby. Uvedené odškodnenie považuje odvolací súd za primerané, preto správne súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy žalobu zamietol.

2.12. Za nedôvodné treba považovať aj odvolanie žalovanej vo veci samej, ak vychádza z názoru, že konanie a následne rozhodnutie je postihnuté vadou spočívajúcou v neodstránení nezrozumiteľnosti žaloby v označení subjektu na žalovanej strane, žalobca si zavinil vznesenie obvinenia a vzatie do väzby a za nedôvodnú a za nesprávnu považuje aj výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

2.13. Ako už odvolací súd uviedol vo svojom zrušujúcom rozhodnutí sp. zn. 3Co/151/2021 zo dňa 5. 5. 2022 žalobca v žalobe ako žalovaného označil Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Bolo však zrejmé, že medzi skutkovým a právnym odôvodnením žaloby, ktorou bol uplatnený nárok zo zodpovednosti štátu za škodu, t. j. proti štátu a označením žalovaného, za ktorého bolo označené Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky konajúce v mene štátu je zjavný logický rozpor. Uvedený rozpor však bol žalobcom odstránený, a to jeho podaním zo dňa 7. 11. 2014 (čl. 125), v ktorom žalobca upresnil, že žalovaná je Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

2.14. Keďže došlo k odstráneniu vadnosti podania nemožno súhlasiť s odvolateľkou v tom, že v konaní pred súdom prvej inštancie malo dôjsť k vydaniu uznesenia, ktorým z konania vystúpi Ministerstvo spravodlivosti a do konania vstúpi Slovenská republika. Je tomu tak preto, že upresnenie vadnosti v označení strany sporu nemožno považovať za zmenu účasti v konaní.

2.15. Rovnako sa nemožno stotožniť s názorom žalovanej v odvolaní o zavinení si väzobného stíhania žalobcom tým, „že fotil a natáčal chlapcov v gay pózach a to tak, aby fotografie a videá vzbudili dojem, že sa na nich nachádzajú chlapci, ktorí nedovŕšili 18. rok veku, teda že pri ich výrobe došlo k spáchaniu trestného činu“.

2.16. Uvedený názor je nesprávny a to z dôvodu, že fotenie a natáčanie osôb v gay pózach, ktorý dovŕšili 18. rok veku, aj keď by prípadne na fotografiách a videách vzbudzovali dojem, že sa na nich nachádzajú osoby mladšie ako 18 rokov samo o sebe nemožno považovať za zavinenie si vznesenia obvinenia, resp. väzobného stíhania, lebo ak by prijal takýto názor, potom každé nedôvodné podozrenie by znamenalo zavinenie si trestného stíhania, resp. väzobného stíhania.

2.17. Za nedôvodné považuje odvolací súd odvolanie žalovanej aj v časti, v ktorej namieta výšku súdom prvej inštancie priznanú nemajetkovú ujmu vychádzajúc z názoru, že súd prvej inštancie sa neriadil závažnými hľadiskami vyplývajúcimi z § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z.

2.18. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že súd prvej inštancie pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy striktné vychádzal z citovaného ust. § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z. a prihladol ako bolo vyššie uvedené k závažnosti vzniknutej ujmy, ako aj k okolnostiam, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo. Dôsledne sa zaoberal osobou žalobcu, jeho doterajším životom a prostredím, v ktorom žije a pracuje (bod č. 56), závažnosťou vzniknutej ujmy vzhľadom na to, že obvinenie a jeho vzatie do väzby zasiahlo do súkromného života žalobcu, do jeho cti, dobrej povesti a bolo spôsobilé obmedziť, či porušiť práva žalobcu na rešpektovanie a ochranu jeho súkromného, rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti. Je nesporné, že trestné stíhanie negatívne ovplyvnilo osobný život žalobcu, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti rozhodnutia vo veci je nutne pozerieť ako na nevinného, avšak samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. V prejednávanej veci navyše žalobca bol stíhaný pre trestný čin výroby detskej pornografie, čo treba nepochybne považovať za negatívny jav v našej spoločnosti a už tento samotný fakt musel žalobcovi spôsobiť diskomfort nielen v jeho profesionálnom, ale aj v súkromnom živote. V tejto súvislosti je potrebné súhlasiť so žalobcom v tom, že v samotnom výkone väzby nemohol očakávať ani ústretové správanie sa ostatných spoluväzňov k nemu

vzhľadom na to, že bol obvinený z výroby a šírenia detskej pornografie. Následkom toho mal rôzne zdravotné ťažkosti, čo bolo v konaní aj preukázané znaleckým posudkom č. 35/2017 vypracovaným znalkyňou X. X., ktorá mu diagnostikovala postraumatickú stresovú poruchu F43.1, čoho spúšťačom bolo obvinenie a väzobné stíhanie.

2.19. Aj keď žalovaná síce uvádza, že priemerná suma v prípade trvania väzby podľa jej názoru na úrovni 98 dní pri zistených skutkových okolnostiach predstavuje sumu približne 2.000 eur žiada žalobu zamietnuť v celom rozsahu. Štát musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým bolo priamo zasiahnuté do základných práv jednotlivca.

2.20. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy v zmysle ust. § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. je súd povinný prihliadať na to, či iba samotné konštatovanie porušenie práva nie je dostatočným zadostučinením a pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy je viazaný len pri určovaní jej výšky vychádzajúc z ust. § 17 ods. 4, ktorá je limitovaná osobitným predpisom, za ktorý je potrebné považovať zák. č. 215/2006 Z. z., podľa ktorého súd bol viazaný pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy limitom 50-násobku minimálnej mzdy, teda v prípade žalobcu sumou 15.850 eur, čo by v prípade nároku na náhradu za jeden deň väzby predstavovalo sumu 161,73 eura.

2.21. Pokiaľ súd prvej inštancie pri zohľadnení rozhodujúcich kritérií uvedených v ust. § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z. došiel k záveru o primeranosti výšky nemajetkovej ujmy za jeden deň väzby v sume 51 eur nemožno mu vyčítať, že výšku tejto nemajetkovej ujmy ustálil rozporne s rozhodovacou činnosťou Európskeho súdu pre ľudské práva, nakoľko uvedený súd konkrétnu výšku nemajetkovej ujmy ani neurčuje. V uvedenej časti preto nemožno považovať odvolanie žalovanej za dôvodné.

2.22. Za dôvodné je však potrebné považovať odvolanie žalovanej vo vzťahu k výroku o trovách konania, ak súd prvej inštancie priznal žalobcovi nárok náhradu trov celého konania v rozsahu 74,26 %.

2.23. V prejednávanej veci už bolo konštatované v zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu, že žalobca bol nepochybne plne procesne úspešný v konaní o zaplatení nemajetkovej ujmy čo do základu, ak mu súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 5.000 eur. Samotná výška ním uplatneného nároku závisela od úvahy súdu, ktorú žalobca nemohol nijako predvídať, pretože to objektívne nie je možné. Zamietnutie žalobcom uplatneného nároku nad sumu 5.000 eur teda nie je prejavom procesného úspechu žalovanej, ale iba dôsledkom úvahy súdu.

2.24. Žalobca však nebol úspešný v časti zamietnutého nároku na náhradu škody ušlého zisku a zmluvnej pokuty v sume 21.581,80 eura a v časti zamietnutého nároku uplatnených trov konania. V tejto časti ohľadne týchto samostatných nárokov mala prevažný úspech žalovaná, preto odvolací súd vychádzajúc z ust. § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP zmenil rozsudok vo výroku o trovách konania tak, že zaviazal žalovanú nahradiť žalobcovi trovy prvostupňového a odvolacieho konania vo vzťahu k uplatnenej nemajetkovej ujmy v celom rozsahu a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy prvostupňového a odvolacieho konania vo vzťahu k uplatnenej náhrade škody rovnako v celom rozsahu.

2.25. Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že nie sú dané žalobcom a žalovanou uvádzané odvolacie dôvody vo veci samej, preto odvolací súd postupom podľa § 387 ods. 1 CSP napadnutý rozsudok vo vyhovujúcich výrokoch a vo výroku o zamietnutí časti žaloby ako vecne správny potvrdil.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu do výroku o trovách konania podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie. Prípustnosť dovolania odôvodnila poukazom na ust. § 420 písm. f) CSP, nakoľko odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane v konaní - žalovanej, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3.1. Žalovaná zastáva názor, že v súvislosti s rozhodnutím odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania došlo k naplneniu predpokladu pre založenie prípustnosti i dôvodu dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože odôvodnenie rozsudku je vo vzťahu k zmeňujúcemu výroku o náhrade trov konania nedostatočné a nepreskúmateľné a nemožno ho považovať za presvedčivé, dávajúce odpoveď na zásadné otázky podstatné pre rozhodnutie vo veci, a tak naplňajúce právo strany na spravodlivé súdne konanie.

V prvom rade odvolací súd svojvoľným rozhodnutím o nároku na náhradu trov konania založil jeho neprípustnú bipolaritu, keď zaviazal obe strany sporu k vzájomnej povinnosti náhrady trov toho istého konania bez opory pre takýto postup v procesných predpisoch, nerešpektujúc zásadu úspechu, a najmä

bez riadneho zdôvodnenia takto zvoleného spôsobu rozhodnutia o trovách.

Napokon žalovaná v tejto súvislosti poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 31. 01. 2022 sp. zn. 7Cdo/339/2021, v ktorom spôsob rozhodovania o trovách, aký si zvolil odvolací súd v tunajšom konaní, vyhodnotil najvyšší súd vo fakticky identickom prípade (žaloba na náhradu škody a nemajetkovej ujmy podľa zák. č. 514/2003 Z. z.) ako nesprávny poukazom na to, že § 255 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP ukladá súdu povinnosť rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania jedným výrokom, ktorým sa konanie končí, a to ako o celku. V zmysle predmetného uznesenia: „Úlohou odvolacieho súdu bolo v časti výroku o nároku na náhradu trov konania, sa jasným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnať so všetkými skutočnosťami, ktoré boli pre rozhodnutie podstatné a právne významné, uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie o náhrade trov konania založil. V prípade, keď právne závery odvolacieho súdu, na základe ktorých rozhodol o nároku na náhradu trov konania dvoma samostatnými výrokmi z odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Ustanovenie § 255 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP ukladá súdu povinnosť rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania jedným výrokom, ktorým sa konanie končí, a to ako o celku. Žalovaná preto dôvodne poukázala na to, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania bolo potrebné zohľadniť pomer úspechu a o nároku na náhradu trov konania rozhodnúť jedným výrokom, a to pomerom.“

Z odôvodnenia napádaného rozsudku odvolacieho súdu v tunajšej veci je možné dozvedieť sa jedine to, že vo vzťahu k žalobou uplatnenej náhrade nemajetkovej ujmy považoval odvolací súd žalobcu za procesne plne úspešného, keďže tento bol úspešný v základe nároku a výška plnenia závisela iba od rozhodnutia súdu, a vo vzťahu k žalobou uplatnenej náhrade majetkovej škody považoval zas odvolací súd za plne procesne úspešnú žalovanú, keďže úspech žalobcu v tejto časti bol len nepatrný. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu však neobsahuje absolútne žiadnu odpoveď na to, akou právnou úvahou, resp. na základe akých skutočností, dospel odvolací súd k záveru, že v prípade týchto peňažných plnení ide o dva samostatné procesné nároky, a preto aj o nároku na náhradu trov konania je potrebné v tomto prípade rozhodnúť dvoma samostatnými výrokmi.

Rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách konania je tak už s ohľadom na vyššie uvedené potrebné považovať za absolútne svojvoľné a neodôvodnené, zakladajúce porušenie práva žalovanej na spravodlivý proces a tým aj dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP.

S ohľadom na uvedené má teda žalovaná za to, že pre zjavný rozpor s rozumným usporiadaním procesných vzťahov jednoznačne nebolo možné žalobcovi priznať nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z náhrady nemajetkovej ujmy, pričom súčasne rozhodnutie odvolacieho súdu nemožno ani v tejto parciálnej časti považovať za riadne odôvodnené, presvedčivé, dávajúce odpoveď na zásadné otázky podstatné pre rozhodnutie vo veci, a tak naplňajúce právo strany na spravodlivé súdne konanie.

Rozsudok odvolacieho súdu v časti rozhodnutia o trovách je teda zmätočný, nepreskúmateľný a tak porušujúci právo žalovanej na spravodlivý proces aj z dôvodu, že v ňom absentuje určenie sumy, z ktorej sa následne má vypočítať výška náhrady trov žalobcu, čo žalovanú vystavuje neprimeranému a najmä neodôvodniteľnému riziku znášania trov žalobcu v nesprávne určenej výške.

3.2. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti teda žalovaná zastáva názor, že rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 21. 03. 2024, č. k. 3Co/43/2023-489, v rozsahu jeho výroku II. o trovách konania trpí vadou zakladajúcou prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, a žalovaná preto žiada dovolací súd, aby rozsudok odvolacieho súdu v jeho výroku II. podľa § 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalovanej navrhol dovolanie žalovanej ako nedôvodné zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod [§ 420 písm. f) CSP] zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým

sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z vád uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá aj jeho dôvodnosť.

6. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

7. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené zo zákazom svojvoľného postupu, a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

8. Z ustanovenia § 387 ods. 3 CSP vyplýva, že odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami/námietkami uvedenými v odvolaní.

9. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

10. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

11. K dovolaniu žalovanej podľa § 420 písm. f) CSP dovolací súd uvádza, že v prvom rade skúmal, či rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti je rozhodnutím vo veci samej, prípadne konečným rozhodnutím, keďže iba takáto povaha rozhodnutia umožňuje dovolaciemu súdu preskúmať prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade prípustnosť

podaného dovolania podľa § 420 písm. f) CSP vo výroku rozsudku odvolacieho súdu týkajúceho sa trov konania je daná.

12. „Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvostupňový súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.“ (Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018, in č. 74/2018 Zbierky nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky).

13. Podľa § 255 ods. 1 a 2 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

14. V sporových konaniach sa vo vzťahu k náhrade trov konania uplatňuje zásada úspechu, t. j. strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov konania proti neúspešnej strane. Úspech vo veci sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. Ak strana nemá plný úspech vo veci, vždy má čiastočný úspech vo veci, t. j. každá strana je sčasti úspešná a sčasti neúspešná. Ak mala teda strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov buď pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. V zmysle § 255 CSP je teda povinnosť platiť trovy konania založená na princípe úspechu vo veci z ktorej je okresný súd povinný vychádzať. Hoci § 256 ods. 2 CSP umožňuje rozhodnúť o náhrade trov konania bez ohľadu na výsledok sporu, avšak len v prípade ak ide o trovy, ktoré vznikli zavinením niektorej sporovej strany, pričom ide o trovy, ktoré nesúvisia s riadnym vedením sporu a nemožno medzi ne zaradiť zavinenie pri zastavení konania. V zmysle § 255 CSP bolo teda povinnosťou odvolacieho súdu poukazom na čiastočný úspech sporových strán náhradu trov konania pomerne rozdeliť a o nároku na náhradu trov konania rozhodnúť jedným výrokom.

15. Úlohou odvolacieho súdu bolo v časti výroku o nároku na náhradu trov konania, sa jasným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnať so všetkými skutočnosťami, ktoré boli pre rozhodnutie podstatné a právne významné, uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie o náhrade trov konania založil. V prípade, keď právne závery odvolacieho súdu, na základe ktorých rozhodol o nároku na náhradu trov konania dvoma samostatnými výrokmi z odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.

16. Ustanovenie § 255 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP ukladá súdu povinnosť rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania jedným výrokom, ktorým sa konanie končí, a to ako o celku. Žalovaná preto dôvodne poukázala na to, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania bolo potrebné zohľadniť pomer úspechu a o nároku na náhradu trov konania rozhodnúť jedným výrokom, a to pomerom.

17. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní v napadnutej časti došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu vo výroku o trovách konania zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP) a taktiež zrušil súvisiace rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach z 09. júla 2024 č. k. K3 - 14C/390/2013 - 519 a z 02. septembra 2024 č. k. K3 - 14C/390/2013 - 556 pojednávajúce o trovách konania.

18. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§

453 ods. 3 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.